

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-49-02

До реєстр. № 10058 від 15.09.2023

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (далі – Комітет) на своєму засіданні, проведеному 16 жовтня 2023 року (протокол № 91), розглянув проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прав членів сімей військовослужбовців, які загинули (померли) чи пропали безвісти під час проходження військової служби, на отримання соціальних гарантій від держави, реєстр. № 10058 від 15.09.2023, поданий народним депутатом України Приходько Н.І. та іншими народними депутатами України (далі – законопроект).

Відповідно до пояснювальної записки метою законопроекту є закріплення на рівні закону підстав та механізму для отримання посвідчення на право користування пільгами членів сімей військовослужбовців, які загинули (померли) чи зникли безвісти під час проходження військової служби, на отримання соціальних гарантій від держави.

Для досягнення поставленої цілі проектом Закону України пропонується внести відповідні зміни до законів України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» та «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює до законопроекту низку суттєвих зауважень. Зокрема, вказує, що положення, яке автори проекту Закону пропонують встановити у Законі України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин», є зайвим, оскільки воно вже міститься в чинному законодавстві на рівні закону, а закон, до якого вносяться зміни, має іншу сферу правового регулювання.

За інформацією Міністерства фінансів України реалізація положень законопроекту не вплине на показники державного бюджету.

Державна прикордонна служба України та Міністерство у справах ветеранів України, в межах своїх компетенцій, не мають зауважень до законопроекту.

Міністерство внутрішніх справ України вважає, що законопроект потребує суттєвого доопрацювання та наголошує на необхідності конкретизації його

положень в частині визначення осіб, які вважаються членами сімей військовослужбовців, які загинули (померли) чи пропали безвісти під час проходження військової служби.

Міністерство соціальної політики України висловлює до законопроекту зауваження та зазначає, що проект Закону не підтримується. У висновку вказується, що положення законопроекту не узгоджуються із загальним порядком надання окремих пільг, зокрема на оплату житлово-комунальних послуг.

Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України вказує, що порушені в законопроекті питання можуть бути впроваджені шляхом прийняття відповідних рішень Кабінетом Міністрів України.

Під час обговорення законопроекту народні депутати України – члени Комітету звернули увагу на наступне:

1. Закон України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» (далі – Закон), до якого законопроектом пропонується внести зміни, визначає правовий статус *осіб, зниклих безвісти за особливих обставин*. При цьому, відповідно до преамбули вказаного закону особливими обставинами вважаються *збройний конфлікт, воєнні дії, тимчасова окупація частини території України, надзвичайні ситуації природного чи техногенного характеру*. Таким чином, відповідно до чинної редакції Закону зниклими безвісти за особливих обставин можуть бути не тільки військовослужбовці, а й цивільні особи. У зв'язку із зазначеним встановлення в законі окремих правил лише для осіб, зниклих безвісти за особливих обставин *під час проходження військової служби*, та членів їх сімей, як це запропоновано у законопроекті, не відповідає загальній концепції вказаного Закону.

2. Відповідно до чинної редакції Закону заява про розшук особи, зниклої безвісти за особливих обставин, є *єдиним обов'язковим документом*, необхідним для звернення до територіального органу Національної поліції України для вжиття заходів щодо розшуку такої особи, внесення відомостей до Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, та набуття відповідного статусу. Водночас законопроектом пропонується доповнити статтю 18 вказаного закону новим положенням, згідно з яким *до заяви про розшук особи, яка зникла безвісти за особливих обставин під час проходження військової служби, додається сповіщення, видане територіальним центром комплектування та соціальної підтримки, про зникнення особи безвісти*. У зв'язку з цим, вбачається, що механізм набуття статусу особи, зниклої безвісти за особливих обставин, для окремої категорії осіб, а саме для зниклих безвісти під час проходження військової служби, ускладниться, оскільки потребуватиме додаткових документів та узалежнюватиметься від діяльності територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки.

Крім того, така ініціатива фактично запроваджує дискримінаційну норму, адже для набуття одного і того ж статусу особи, зниклої безвісти за особливих обставин, за одним і тим же законом для одних категорій (цивільні особи)

необхідно буде подати лише заяву, тоді як для інших категорій осіб (військовослужбовці) - заяву та сповіщення.

3. Законопроектом пропонується передбачити, що члени сімей військовослужбовців, які загинули (померли) чи пропали безвісти набувають право на користування пільгами, передбаченими цим Законом, з наступного дня після завершення строку, протягом якого територіальний центр комплектування та соціальної підтримки зобов'язаний був видати посвідчення, незалежно від факту видачі посвідчення, крім випадку обгрунтованої відмови в його видачі. Така пропозиція не містить довершених механізмів її реалізації, оскільки за таких умов незрозуміло, які документи члени сімей таких осіб повинні надати до державних органів чи установ для отримання належних їм пільг.

Враховуючи зазначене та з урахуванням всіх наявних до законопроекту зауважень, Комітет ухвалив рішення: рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прав членів сімей військовослужбовців, які загинули (померли) чи пропали безвісти під час проходження військової служби, на отримання соціальних гарантій від держави, реєстр. № 10058 від 15.09.2023, поданий народним депутатом України Приходько Н.І. та іншими народними депутатами України, включити до порядку денного десятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за наслідками розгляду в першому читанні повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України співдоповідачем з цього питання визначено народного депутата України – голову Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Задорожного Андрія Вікторовича.

Голова Комітету

А. ЗАДОРЖНИЙ

